

LIEFDE VOOR HET PLATTELAND EN PLEZIER IN ONDERNEMEN

APOTHEEKHOUDEND HUISARTS: HET LEUKE VAN TWEE BANEN

Huisarts Jantina Hoepman (rechts) in overleg met assistente Edith Wierda

Apotheekhoudende huisartsen hebben eigenlijk twee banen. Dat vinden ze er juist leuk aan. Het voordeel is dat patiënten heel dicht bij huis een compleet zorgpakket krijgen. Daarom willen de apothekhoudende huisartsen er vooral mee doorgaan. Een blik in de keuken van een echtpaar met een apothekhoudende huisartsenpraktijk, midden op het Friese platteland.

Er is weinig dat de rust verstoort in Easterein, of het moet de forse trekker met mestinjecteur zijn die op deze vroege ochtend door het dorp rijdt. Het dorp ligt midden tussen de Friese weilanden, waar ruimte en licht de sfeer bepalen. In dit dorp doet huisarts Jantina Hoepman-Brouwer haar werk, in een apothekhoudende praktijk die ze samen met haar echtgenoot Jeroen Hoepman runt.

Wie de praktijk binnenstapt, ziet ook ruimte en licht. Eén grote ruimte fungeert tegelijkertijd als wachtkamer, apotheek en werkruimte voor de assistentes. “Maar we willen wel verbouwen”, vertelt de dokter tijdens de rondleiding. “Het is mooi licht zo, maar niet de meest praktische indeling van de praktijk”.

Echtgenoot Jeroen Hoepman is geen huisarts, maar heeft wel een belangrijke rol in het reilen en zeilen van de apothekhoudende praktijk: boekhouding, (loon)administratie, contacten met verzekeraars, ict-problemen. “Eigenlijk alles wat niet medisch-inhoudelijk is”, omschrijft hij zelf. Bij de koffie serveert Jantina boterkoek. “Gekregen van een patiënt die heel tevreden was met wat we voor haar hadden gedaan. Ik zei dat we ook weleens op dieet

zijn. Toen kreeg ik er twee: ook één met maar 1 procent vet.” Lachend: “Welke we vandaag hebben? Die met het meeste vet.”

Het bestaan van apothekhoudende huisartsen is onlosmakelijk verbonden met wonen op het platteland. Huisartsen kunnen namelijk alleen een apothekvergunning krijgen als hun praktijk (officieel: de buitenrand van hun patiëntenpopulatie) minstens 3,5 kilometer van de volgende apotheek af zit. Dit betekent dat de 400 apothekhoudende huisartsenpraktijken in ons land allemaal in dunbevolkte plattelandsgebieden zijn gevestigd.

Vanaf een inwonertal van 8000 à 10.000 mensen is een zelfstandige apotheek rendabel. In Easterein wonen slechts een kleine duizend inwoners, maar ook uit de vele omliggende dorpen komen patiënten hun medicijnen bij deze huisartsenpraktijk halen.

Wie apothekhoudend huisarts wil zijn, moet dus van het plattelandleven houden. En dat doet het echtpaar Hoepman. In vrijwel alle vragen zien ze aanleiding voor een lofzang op het platteland. De hechte gemeenschap, de ruimte en vrijheid die hun vier kinderen (9, 7, 5 en 3) hebben – ze zijn er zelf verbaasd over hoezeer ze in vijf jaar verknocht zijn geraakt aan het dorpsleven. ►

Tips en vragen voor aspirant-apotheekhoudende huisartsen

- Trekt een praktijk op het platteland met bijbehorende patiëntenpopulatie je aan? Denk dan ook eens aan de mogelijkheid van een apotheekhoudende huisartsenpraktijk.
- Zoek een goede samenwerkingspartner, om te zorgen voor een goede bedrijfsvoering van zowel de praktijk als de apotheek.
- Zorg voor onafhankelijk advies en goed begeleiding, zeker in de beginfase.
- Vind je het leuk om te ondernemen? Je kunt wel wat ondernemersgeest gebruiken om een apotheekhoudende huisartsenpraktijk te runnen.

- Ga eerst een tijdje waarnemen of samenwerken in de praktijk die je wilt overnemen en zorg dat je daarbij ook zicht krijgt op het apotheekgedeelte van de praktijk.

De Checklist Praktijkopvolging van de LHV geeft een goed beeld van wat er allemaal bij een apotheekhoudende praktijk komt kijken.

De checklist is te vinden op lhv.nl, Apotheekhoudende Afdeling, Praktijkoverdracht, Toolkit opvolging. Of gebruik de QR-code.

Er kan veel. Willen de kinderen een keer meehelpen als er lammetjes worden geboren? “Regelen we, dokter.” “Toen ik hier begon, was ik net bevallen. De baby lag gewoon in de spreekkamer en ging mee met het visiterijden. Iedereen vond het prachtig.”

Liefde voor het dorpsleven is natuurlijk niet de enige voorwaarde om apotheekhoudend huisarts te zijn. “Je moet het ook leuk vinden om te ondernemen”, zegt Jeroen, die de bedrijfsvoering grotendeels voor zijn rekening neemt. “Het is hard werken, zeker in het begin. Er lag geen draaiboek toen wij deze apotheekhoudende praktijk overnamen. Jantina had wel een tijdje als waarnemer meegedraaid, maar dan zie je lang niet alles.”

“We hebben veel moeten uitvinden en soms letterlijk leergeld betaald. Bijvoorbeeld toen Jantina een paar maanden lang een duur medicijn voorschreef, tot we erachter kwamen dat alleen een goedkopere variant werd vergoed. Dan moet je simpelweg zelf bijbetalen. In zekere zin was het een voordeel dat verzekeraars net in die tijd waarin wij startten met het preferentiebe-

leid voor medicijnen begonnen. Voor veel apothekers was dat een enorme omslag; wij konden daar vanaf het begin op inspelen.”

■ COMPLEET

In je eentje een apotheekhoudende huisartsenpraktijk runnen, is onmogelijk, zegt het echtpaar Hoepman stellig. Met een kleine 2200 patiënten, ongeveer een normpraktijk, hebben ze er beiden een fulltime baan aan. Verder werken in de praktijk een hidha, een praktijkondersteuner, twee doktersassistentes, een apothekersassistent en een assistente die beide doet: assisteren in de huisartspraktijk en in de apotheek. Jantina heeft in haar opleiding en de eerste jaren daarna ervaring opgedaan in apotheekhoudende huisartspraktijken. Zij vindt de combinatie ijzersterk. “Wij brengen de eerstelijnszorg heel dichtbij. Ik

‘Ik weet tegen welke medicijnen een patiënt wel of niet kan en kan heel gericht helpen.’

weet tegen welke medicijnen een patiënt wel of niet kan en kan heel gericht helpen. Iedere dag krijg ik dagrapporten waarin staat welke patiënt welke medicijnen heeft gehad. Als ik bijvoorbeeld zie dat een patiënt voor een herhaalrecept Thyrax komt, geef ik meteen even aan de assistentes door dat ze een afspraak moeten maken voor het prikken van de schildklier.”

“Wij hebben een compleet plaatje van een patiënt. Een patiënt die aspirine haalt, maar ook al bloedverdunners krijgt, kunnen we waarschuwen: dat is een gevaarlijke combinatie. Als die patiënt aspirine bij een drogist of apotheek haalt, merkt niemand iets op. Wij kennen de patiënten en hun achtergrond. Doordat we een klein team hebben met korte lijnen, is er goede controle. Ik weet niet wat de eventuele plannen van de regering zijn voor praktijken als de onze, maar als het uitgangspunt is dat zorg dichtbij en persoonlijk moet zijn, dan is het opheffen van apotheekhoudende praktijken wel het laatste dat je zou moeten doen.”

■ SAMENWERKING

“Je moet als apotheekhoudende praktijk

Jeroen Hoepman: 'We hebben veel moeten uitvinden en soms letterlijk leergeld betaald'

wel samenwerking zoeken", zegt Jeroen. De praktijk in Easterein is een van de zeventig leden van de Stichting Apotheekhoudende Huisartsen Fryslân (SAH) en is ook aangesloten bij de landelijke formule PraQtijk-Plus voor apotheekhoudende huisartsen. De SAH Fryslân voert bijvoorbeeld de onderhandelingen met verzekeraars.

"Daarnaast hebben we een fantastische huisartsengroep met allemaal apotheekhoudende huisartsen uit de omgeving", vertelt Jantina. "Veel mensen van onze leeftijd, rond de veertig, die ambitieus zijn en willen innoveren, aangevuld met iets rijpere collega's die dezelfde ambitie delen. We hebben allemaal onze eigen toko, maar het gezamenlijke uitgangspunt is: zorg zo dicht mogelijk bij de patiënt. Je kunt ervaringen uitwisselen en elkaar om advies vragen."

Het is namelijk ook belangrijk dat je als apotheekhoudende huisarts je grenzen kent. "Zowel voor het huisartsgedeelte als voor het apotheekgedeelte. Als ik als huisarts advies wil, bel ik een specialist of een collega. Met vragen over medicijnen, bijvoorbeeld over complexe bereidingen of

'Wij kennen de patiënten en hun achtergrond en doordat we een klein team hebben met korte lijnen, is er goede controle'

Hoe belangrijk zijn apotheekhoudende huisartsenpraktijken?

Nederland telt 400 apotheekhoudende huisartsenpraktijken; deze zijn allemaal gevestigd in dunbevolkte plattelandsgebieden. Hoe wordt hun belang voor het platteland en voor patiënten ingeschat? Twee reacties uit het land.

Hugo Hurts, directeur Geneesmiddelen en Medische Technologie, ministerie van VWS:

"De apotheekhoudende huisarts vervult een essentiële rol in de apotheekvoorziening voor dunbevolkte gebieden. De behoefte daaraan zie ik niet snel veranderen. Een aspect van apothekerszorg dat de afgelopen jaren onderbelicht is gebleven, is de kennisoverdracht naar patiënten. Bewust voorschrijven is essentieel, maar als de patiënt die medicijnen niet of niet goed inneemt, kom je er nog niet. Ik weet dat de verhouding tussen patiënt en apotheekhoudende huisarts in het algemeen heel anders is dan die tussen patiënt en apotheker in een grote stad. Voor alle apotheekhoudenden is het van belang meer oog te krijgen voor de patiënt als partner in goed medicijngebruik. Apotheekhoudende huisartsen kunnen voor hun eigen patiënten die rol op zich te nemen, omdat ze hun patiënten over het algemeen goed kennen. Ik reken er op dat ze ook allemaal de *drive* hebben om zich aan te sluiten bij nieuwe ontwikkelingen op het gebied van kwalitatief goede farmaceutische zorg."

Jan Broeren, beleidscoördinator Farmacie bij verzekeraar VGZ:

"Het is belangrijk dat apotheekhoudende huisartsen samenwerking en concentratie zoeken, om mee te kunnen gaan in de enorme kwaliteitsontwikkeling die de farmacie momenteel doormaakt. Ik denk dat de LHV daarin een meer sturende rol zou kunnen vervullen. Wij hebben op dit moment geen enkel signaal dat een apotheekhoudende huisarts minder goede zorg levert dan een zelfstandige apotheek. Daarom behandelen wij ze gelijk. Maar apotheekhoudende huisartsen moeten er wel voor zorgen dat ze op kwaliteitsgebied kunnen blijven wedijveren met andere apotheken."

Wat doet de LHV voor apothekhoudende huisartsen?

De LHV heeft een speciale afdeling voor apothekhoudende leden. Deze Apothekhoudende Afdeling heeft verschillende aandachtsgebieden.

Ze komt op voor de belangen van apothekhoudende leden, zit bijvoorbeeld om tafel met vertegenwoordigers van het ministerie van VWS, de Nederlandse Zorgautoriteit, de Inspectie voor de Gezondheidszorg en Zorgverzekeraars Nederland.

Verder ontwikkelt de Apothekhoudende Afdeling farmaceutisch beleid. Hiervoor volgt de afdeling de actuele ontwikkelingen en overlegt met veldpartijen. Dit beleid wordt vertaald naar praktische handvatten voor gebruik in de praktijk.

De twee praktijkadviseurs van de afdeling leveren voor leden ondersteuning op maat, door middel van visitaties aan praktijken, pre-audits en het ontwikkelen van protocollen. Daarnaast staat de afdeling leden bij met advies en informatie.

De LHV Apothekhoudende Afdeling wil jonge huisartsen enthousiasmeren voor het vak en stimuleert beginnende huisartsen om hun licht op te steken in een apothekhoudende huisartspraktijk. Een kleine greep uit de activiteiten van de Apothekhoudende Afdeling van de LHV:

- ontwikkelen en onderhouden van de beroepsnorm 'Farmaceutische zorg door apothekhoudende huisartsen';
- ontwikkelen van richtlijnen en prestatiebeschrijvingen, onder andere voor medicatiebeoordeling door apothekhoudende huisartsen;
- overleg met certificerende instanties;
- beantwoorden van farmaceutisch-inhoudelijke vragen;
- uitvoeren van visitaties en pre-audits, geven van advies op maat op locatie;
- ondersteuning bij opzetten en onderhoud kwaliteitssysteem;
- advies en begeleiding bij overname praktijken.

Voor alle apothekhoudende huisartsen is het uitgangspunt: zorg zo dicht mogelijk bij de patiënt

combinaties, kan ik terecht bij de ziekenhuisapotheker in Drachten. Een apotheker heeft meer parate kennis dan ik. Maar vergeet niet dat meer dan 90 procent van het werk in iedere apothek minder complex is en door assistentes wordt gedaan. Voor die laatste 10 procent gevallen moet je zorgen dat je op iemand kunt terugvallen. Onze apothek is sinds 2010 DEKRA-gecertificeerd en met ingang van dit jaar ook SEMH-gecertificeerd. Dat betekent dat zowel de kwaliteit van farmaceutische zorg als de kwaliteit van het leveren van kunst- en hulpmiddelen is gewaarborgd."

De patiënten hebben het volste vertrouwen in haar kennis van medicijnen. "Er komt weleens iemand naar me toe met een recept van een specialist: 'De longarts denkt dat ik dit moet hebben; wat vindt u daarvan, dokter?' Waarop ik dan zeg: 'Nou, zullen we dat maar gewoon doen?'"

■ GEMAK

Voor de patiënten is het gemak van een apothek dicht bij huis groot. De meest gangbare medicijnen, variërend van oogdruppels tot morfine, liggen op voorraad. Medicijnen die niet op voorraad zijn, worden binnen enkele uren vanuit Meppel bezorgd. Jantina: "Wat we voor half twaalf

Voor de patiënten is het gemak van een apothek dicht bij huis groot

bestellen, wordt om twee uur bezorgd. Dan doen we de bereidingscontrole. Tussen half vier en vijf kunnen mensen hun medicijnen ophalen of bezorgd krijgen. Dan vindt ook de uitgiftecontrole plaats."

Zijn er dan helemaal geen nadelen bij een apothekhoudende praktijk? Na diep nadenken: "Het is hard werken en er komt veel administratie bij kijken." Maar dat ze hun patiënten vollediger kunnen bedienen en naast zorgverlener ook ondernemer zijn, weegt daar voor hen ruimschoots tegenop. Jantina: "Wij houden ervan om nieuwe dingen op te pakken. Misschien zijn we daar soms zelfs wat naïef in."

Jeroen: "Wat we in het begin hebben gemist, was deskundige inhoudelijke begeleiding, dicht bij huis. Als onze kinderen wat groter zijn en alles in de praktijk goed op poten staat, wil ik andere beginnende apothekhoudende huisartsen misschien wel begeleiden bij de bedrijfsvoering. Dat is geen overbodige luxe, hebben we zelf gemerkt." ■